

vega reda v vzhodni Aziji. Članek v razširjenem listu »Kokuminu« je odkrito povedal razpoloženje narodnih mas s sledečo ugotovitvijo: »Obstoji meja narodnega potrpljenja in prenašanja trpljenja. Vlada si mora postavljati cilje, katere narod v resnici lahko ustvari. Narod ne more brezskrajno trpeti. Sedanje prilike

predstavljajo dolgo pot, kateri se ne vidi konce in katera nima končnega cilja.«

Iz gornjih bežnih slik si lahko vsak bralec »Slov. gospodarja« ustvari jasno sliko o položaju Japonske z ozirom na sedanje razmere na svetu.

Kratke tedenske novice

Za predsednika novoustanovljenega banovinskega prehranjevalnega urada v Ljubljani je bil imenovan g. Franc Snoj, bivši minister, za podpredsednika pa g. inž. Lambert Muri, šef banovinskega kmetijskega oddelka.

Opaza se mrzlično diplomatsko delovanje vseh držav. Posvetovanja se vrše v Washingtonu, v Londonu, Ankari, Moskvi itd. Opazovalci pripišejo tem posvetovanjem važne posledice.

Bukarešte je zapustila 13. oktobra večina članov angleškega poslanstva. Ostali se bodo odpejali tik pred prekinjenjem odnošajev med Anglijo in Romunijo.

Po podatkih nevtrajnih opazovalcev je zbranih v Romuniji 400 nemških stacionarnih častnikov in 20.000 vojakov. Prišlo pa bo v Romunijo še deset divizij nemške vojske.

Po poročilih iz Londona je začela Rusija blokirati in kontrolirati obalo ob Crnem morju. Po letih poročilih je bila pri tem potopljena ena romunska in ena jugoslovanska ladja.

Mađarska se čuti po dunajski razodbi vojaško močnejša kot Romunija, ki ima sedaj komaj 13 milijonov prebivalcev in v vojaškem pogledu povsem nemogoče meje.

Predsednik turške republike je sklical za 1. november narodno skupščino.

Mussolini je prisostvoval na svojem nadzorovalnem potovanju v minulem tednu vojaškim vajam v Crnem vrhu nad Idrijo ob navzočnosti prestolonaslednika Umberta. Iz Gorice se je podal v Padova.

V pomorski bitki v noči na 12. oktober so po italijanskih poročilih izgubili Angleži eno križarico, Italijani pa dve torpedovki in enega rušilca.

Mussolini je obiskal pred dnevi vas Baone pri Padovi, kjer živi 139 družin s 1080 otroki. Na vsako mater odpade povprečno sedem otrok.

Francoška vlada v Vichyju je sklenila, da ne sme biti zaposlena nobena poročena Francozinja. Vsak Francoz, ki je dovršil 60. leto in ne bo iskal zaposlitve, bo prejel 3000 frankov mesečne rente.

Cene v Nemčiji so poskočile v sedanji vojni le za 3,9%, kar pomeni, da so se v prvem letu svetovne vojne dvignile cene 12 krat več kot v sedanji vojni.

V oblasti Gdansk in v zahodni Prusiji je po izjavi pokrajinskega vodje Foersterja do danes v nemških rokah 1,2 milijona hektarov zemlje, ki je bila prej poljska. Te dni se bo tam naselilo 5000 nemških družin iz Litvanske in 100.000 iz Besarabije.

Angleški ministrski predsednik Winston Churchill je bil soglasno izvoljen namesto odstopivšega Chamberlaina za predsednika konservativne — največje angleške — stranke.

Angleži bodo blokirali veliki francoski otok Madagaskar tako dolgo, dokler bo poslušen Petalnovi francoski vladi. Onemogočiti hočejo otoku vsak dovoz hrane.

Neko finsko podjetje je začelo s proizvodnjo živinske krme iz celuloze.

Po ljudskem štetju v Zedinjenih ameriških državah so našli letos aprila 131 milijonov prebivalcev.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

G. župnik in duhovni svetnik K. Kumer na zadnji poti. Zadnjič smo poročali, da je umrl v Konjicah g. Karel Kumer, duhovni svetnik in upokojeni župnik. Pogreb blagopokojnega se je vršil v Konjicah 9. oktobra. Poleg ljudskih množic mu je posodilo zadnjo pot 31 gg. duhovnikov. Pogreba so se udeležili tudi mariborski gg. stolni kanoniki: Rudolf Janežič kot zastopnik škofa, dr. Ivan Žagar in dr. Jožef Mirt ter kanonik Pavel Žagar iz Nove Cerkve. V cerkvi se je poslovil od blagega rajnega konjiški g. arhidijakon Franc Tovornik, ki je podal s prižnice pregled pokojnikovega življenja in delovanja, nakar je opravil še sv. mašo za dušnico. V pogrebnem sprevedu so bili poleg izrednega števila ljudstva zastopniki vseh uradov v Konjicah: načelstva, sodišča, občine konjiške in prihovske, davkarje in drugi številni ugledni zasebniki. Navzoča je bila tudi šolska mladina ljudske in meščanske šole z učitelstvom. Od cerkve proti pokopališču se je razvil dolg spreved, v katerem so bili tudi gasilci, Marijina družba, Dekliški krožek in Slovenski fantje v krojih ter z zastavami in pevski zbor. Od odprtem grobu sta se po opravljenih molitvah poslovila od pokojnika kanonik g. dr. J. Žagar v imenu pravz. škofa in sedanji prihovski g. župnik.

Smrt revice. V nedeljo, 6. oktobra, smo v št. Lovrencu na Dravskem polju pokopali 28 letno Anico Tumpej, p. d. Ručarjevo. Pokojna je bila revica od rojstva. Naj v nebesih uživa srečo, ki je mnogi iščejo na zemlji v bogastvu!

80 letni cerkveni ključar umrl. Pretekli ponedeljek smo spremljali na zadnji poti cerkvenega ključarja in posestnika, 80 letnega Janeza Predikaka iz Lancove vasi v župniji Sv. Vid pri Ptuj. Kako je bil priljubljen, je pričal pogreb, katerega se je v kljub slabemu vremenu udeležilo mnogo faranov. Poleg tega se je pogreba udeležila vsa tukašnja šola, saj je bil pokojni dolga leta predsednik in odbornik krajevne šolskega odbora, kjer je z vso vnemo podpiral del šole. Bil je tudi župan prejšnje lancovske občine. Zlasti pa se je odlikoval v službi cerkvenega ključarja, ki jo je zgledno opravljal nad 40 let. Tako je ljubil svojo farno cerkev, da je lani še sam osebno zanj pobral vso zbirco. Peš k sveti maši ni mogel iti, zato pa se je rad pripeljal z vozom. Prav milo ga je bilo takrat videti, ko je že ves sledjen rad prižgal sveče ob nedeljah pred svetim opravilom. Bil je kristjan, ki ga je danes treba iskati, vzor krščanskega moža in očeta. Upamo, da mu je Bog že prižgal za vse te zasluge večno luč. Pogreb je vodil ob asistenci dema-

tega gg. župnika in kaplana g. župnik s Ptujске gore p. Konstantin Oceppek. Pogreba sta se udeležila še p. Karel Jelusič, prejšnji tukašnji župnik, in naš rojak p. Marjan Gojkošek. Ob odprtem grobu se je z ginjivimi besedami poslovil od rajnega p. Konstantin, pevski cerkveni zbor pa mu je zapel pesem v slovo. — Na sedmini so pogrebci zbrali 120 din za šolsko kuhinjo. Sin g. Janez Predikaka, uradnik davčne uprave v Ljubljani, pa je daroval 100 din za farne reveže in 50 din za šolo. Vsem za lepi dar iskrena hvala, drugim pa v priporočilo, da se tudi z malim darom spomnijo revežev in otrok ter tako najlepše počaste spomin pokojnega!

Mati trpinka umrla v Letuša. Po dolgem in mučnem trpljenju je odšla k večnemu Sodniku po plačilo Marija Zaveršnik, roj. Vodovnik. Bog jo je odpoklicel ravno na prvi petek v mesecu. Koliko je rajna pretrpela za časa svoje bolezni, to ve ljubi Bog in ona sama. Imela je namreč raka na želodcu in je iskala zdravja pri raznih zdravnikih in bolnišnicah, a brez uspeha, ker je bila bolezen že preveč vkoreninjena. Pokopali smo jo prvo nedeljo v mesecu na župnem pokopališču v Braslovčah ob obilnem številu sosedov in prijateljev. Pokojna zapušta sina in hčerko, ki pa sta že obo poročena. Blagi pokojnici sveti večna luč — svojemcema pa naše sožalje!

Znan vinogradnik in naš dolgoletni dopisnik umrl. V starosti 60 let je umrl pri Sv. Bolfenku na Kogu g. Robert Košar. Rajni je bil znan vinogradnik in organizator vinarskih združenj. Bil je večkrat poslan kot gospodaraki izvedenec v inozemstvo ter je sodeloval pri sklepanju trgovinskih pogodb s sosednimi državami. Zadnja leta je pustil javno delovanje in je živel zase na svojem lepem vinogradnem posestvu pri bolfanski župni cerkvi. Blagi Robert je po prevratu mnogo dopisoval v »Slov. gospodarja« in se je trudil s peresom, da bi dvignil naše slovensko vinogradništvo ter kmečko virsko trgovino. Pokopan je bil ob obilni udeležbi 11. oktobra na bolfanskem farnem pokopališču. G. Robertu svetila večna luč, žalujoči ženi naše iskreno sožalje!

V cvetu moške dobe je dne 6. oktobra v Dol. Lendavi v Prekmurju umrl Belovič Jožef, ki ga je dolgo časa mučila zavratna in huda bolezen. Pokojnik je zapustil mlado ženo in štiri nepreskrbjene otroke. Naj mu bo lahka zemlja!

Dva fanta-trpina umrla v Galiciji pri Celju. V nedeljo, 15. septembra, je umrl v Zavrhu po hudi mučni bolezni 34 letni Franc Veber, p. Počenov Franc. Rajni je bil znan kot izvrsten

Pogostoma je bilo moč vojakom s strelivom glavo le zavoljo hitrega prevoza in hitre operacije rešiti vid. Za marsikatero ranjenca, ki še nikoli ni letel, je bil prvi polet obenem rešilni polet za njegovo življenje.

Eden glavnih vzrokov poraza v Franciji. Posebno temno poglavje predstavlja v tej evropski vojni francoska municija. Bilo je nešteto slučajev, ko je protitankovska municija odredila v najbolj nevarnih trenutkih osredotočenih napadov nemških oklopnih enic. Slaba municija za topove, za protitankovska orožja, metalce min in strojnice je v mnogočem pripomogla k zlomu morale francoskega vojaka. Desničarski krogi pripisujejo slabo

ni vzbudil posebne pozornosti, ker Roger v mestu ni imel prijateljev. Prišel je bil kot tujec in je tudi tujec ostal. Le med mladino, ki se je zbirala na veselnicah, je imel nekaj znancev. A tudi ti niso žalovali za njim, ker je vedno nekako zviška gledal nanje.

Marija spočetka ni niti sanjala o tem, da bi mogel Roger imeti kake skrivne namene. V njem je videla samo svojega izvoljenca, ki jo nesebično ljubi in jo bo vzel za ženo. Šele po tistem nastopu na izletu in po njegovem odhodu je začela o vsem natančneje razmišljati. In čim več je mislila, tem bolj je prihajala do prepričanja, da je imel Roger z njo posebne namene. V tem prepričanju jo je utrjevalo njegovo zanimanje za zgodbo o Rajskem dolu. Kar gorel je od radovednosti in nestrpnosti ter jo nenehoma prosil, naj mu pove to zgodbo. Svojo prošnjo je utemeljeval z izgovorom, da ga take pravilne zgodbe zelo zanimajo. Verjela mu je. Na Walserjevem domu mu je razodela skrivnost, da je ona dedič Rajskega dola; na zemljevidu mu je pokazala kraj, v katerem se razprostira ta dol. Povedala mu je tudi, kake težave ima glede te posesti. Dol je odkril in si prilastil stari oče. Njegov sin, njen oče, je bil državni uradnik. Bil je bolehav in preobložen z delom, zato se ni zmenil za dedekovo odkritje. Smejal se je pretiranim govoricam o lepoti in bogastvu Rajskega dola. Podarilna listina, s katero je bil dobil stari oče v last to zemljo, se je bila izgubila. Kaj

torej pomaga dedičem Rajski dol? To bi sicer lahko dokazali, da je neki Linscott bil obdeloval dolino, težko pa bi utemeljili, da so oni pravi dediči in imajo pravico do zemlje. Rajski dol je prav za prav postal svobodna zemlja, ker nihče ni mogel z gotovostjo povedati, čigav je: Linscottov ali državni?

Linscottovi so bili prijaviteli svoje zahteve po Rajskem dolu in že desetletja iščejo v zemljiških uradih podarilno listino. Nevada se je bila ravno tedaj pridružila Zedinjenim državam. Bila je divja dežela, oblasti spočetka niti niso vedele, kaj naj začno. Mesta so nastala in prešla. Zlatokopi so prišli. Srebrne rudnike so odkrili in Nevada je čez nekaj let postala v pridobivanju srebra prva dežela na svetu. Danes je vse to že preteklost; rudniki so opuščeni in nihče ne ve, kje je bil dal dedek vknjižiti svojo posest in kje se nahaja listina. To so bili divji, neurejeni časi, ki so že zdavnaj minuli.

Roger je za vse to vedel. Ona sama je nevede vzbudila v njem misel na prisvojitve te pravilne doline. Roger je bil živinski trgovec in si je vedno želel, da bi postal farmer (posestnik). Marija mu je brez zle slutnje vse povedala in pokazala. Upala je, da ji bo pomagal. Namesto tega pa je skrivaj poiskal Rajski dol in se je v njem naselil.

Te misli so mučile Marijo. Zdaj, ko se je za trenutek spomnila na Erika, ki se je zaradi nje stregel z Rogerjem,

Obnovite
križe
na grobovih!

Došla je nova zaloga
Kristusovih kovinskih trupel.
Cena je sledeča:

navadni:
velikost 7 cm cena din 7.—

nikel:

velikost v cm:	13	16	18	20
cena din:	10.—	20.—	26.—	40.—

mesing:

velikost v cm:	13	16	18	20
cena din:	12.—	21.—	30.—	45.—

močni kovinasti: 25 cm din 45.—, 30 cm din 75.—

leseni:

velikost v cm:	30	35	40
cena din:	45.—	70.—	150.—

Pridite in si oglejte te lepe izdelke!

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

in marljiv zidar. Pred leti je bil zaposlen pri gradnji neke vile v Ljubljani, kjer je padel z odra ter se toliko poškodoval, da so mu v bolnišnici odrezali levo nogo. Od tedaj je začel bolehati, lotila se ga je kostna jetika, kateri je sedaj po velikem trpljenju podlegel. Rajni France je bil vsele narave, rad je prepeval in bil dobre volje. Bog mu daj večni mir in pokoj, užaloščenim staršem, bratu in sestram naše sožalje! — Komaj so utihnili zvonovi, ki so peči slovo rajnemu Francu, že so se na večer 17. septembra spet oglašili in naznanjali tužno novico, da je zaspal v Gospodu Doler Jožef ali kakor smo ga vsi klicali: Johanov Jožek v Zavrhu. Potrebno je, da se ga spomnimo tudi v »Slov. gospodarju«, saj je bil rajni delavec, kakršnih je danes žal zelo malo. Po poklicu mizar, je storil mnogo v korist drugim. Vsek ga je rad imel in ga prosil v »šteros«, tako da je imel dela zmeraj več ko dovolj. Prišla pa je mu denj srčna vodenika, kateri je po dolgem trpljenju podlegel v starosti 41 let. Žalujejo sorodnike naj tolaži Bog, obema fantoma pa daj Bog večni mir in pokoj!

Smrtna kosa pri Sv. Rupertu nad Laškim. Dne 2. septembra je v Sv. Petru zatislil svoje trudne oči k božjemu počitku oče Blaž Pirnat, star 81 let. Bil je to mož stare, poštene korenine, vrl gospodar, vzoren kristjan; nikoli v svojem življenju ni bil resno bolan; božje poti na Brezje, Višarje in celo v Benečijo je vselej obiskal peš. Lepo, srečno je živel, lepo tudi umrl, kakor umrje pravičen človek. Blagi starček, počivaj v miru! —

si o njem še vedno ni mogla ustvariti jasne slike. Izbrisati ga je hotela iz spomina, ker si je dopovedovala, da je res navaden pretepač, ki hoče pač zmagovati, in mu ni mar, ali se pretepa za dobro ali za slabo stvar.

Nenadoma se ji je zdelo, da je mimo okna švignila senca. Zdelo se ji je, da je šel mimo Erik. Kaj naj stori? Erik najbrž še vedno čaka nanjo. Gotovo ga muči vprašanje, zakaj je odšla brez slovesa. Čeprav ga je smatrala za ženskarja in pretepača, ga je vendar pomilovala.

Marija je pogledala po ulici gor in dol. Prepričati se je hotela, ali je res kdo šel mimo okna. Mesec se je bil skrill, zaradi tega spočetka ni videla nikogar. Po daljšem opazovanju pa se ji je zazdelo, da na nasprotni strani ulice vidi človeško postavo.

Marija je spadala med ljudi, ki ne morejo prenašati negotovosti. Tudi v tem primeru je hotela biti na jasnem. Vzela je električno žepno svetilko, ki je svetila precej dobro. Spet je stopila k oknu in posvetila v temno noč. Svetlobni pramen je obsvetlil moško postavo. Nenadna svetloba je moža tako iznenadila, da se v prvem trenutku niti ni mogel zganiti in se je šele čez čas spomnil na beg.

Svetilka je v naslednjem trenutku ugasnila. Marija je pritisnila obe roki na prsi, kolena so se ji tresla od strahu.

»Moj Bog!« je šepetala. »Roger je spodaj!«

V celjski bolnišnici pa je 17. septembra po kratkem trpljenju umrl Hrovat Janez, posestnik iz Malebreze. Komaj eno leto in štiri mesece je bil poročen, star šele 39 let, je podlegel zavrtni bolezni. Klicali so ga k vojakom, pa se je pre-

sellil k največji armadi na tej zemlji. Užaloščena žena je dala rajnega prepeljati iz Celja na domače pokopališče. Rajni Janez je bil tih, miren značaj, priden delavec, skrben mož; zdaj pa je vse prestal. Bog mu daj večni mir!

Ena najvažnejših točk v Sredozemlju

Stoletne ruske želje

Pravijo, da je med Rusi zopet oživel načelo Petra Velikega: »Ne zahtevamo zemlje, temveč vode!«

Sedanji dogodki, ki se s tolikšno naglico odigravajo, da jim človek komaj sledi, pa čedalje bolj kažejo, da le ni več daleč dan, ko bo Rusija res skušala, če drugače ne bo šlo, tudi s silo uresničiti svoje večstoletne želje in si izvojevati prosto pot skozi Bospor in Dardanele na Sredozemsko morje, pa če bo to drugim državam, ki si laste izključno oblast v Sredozemlju, prav ali ne.

Važnost Dardanel

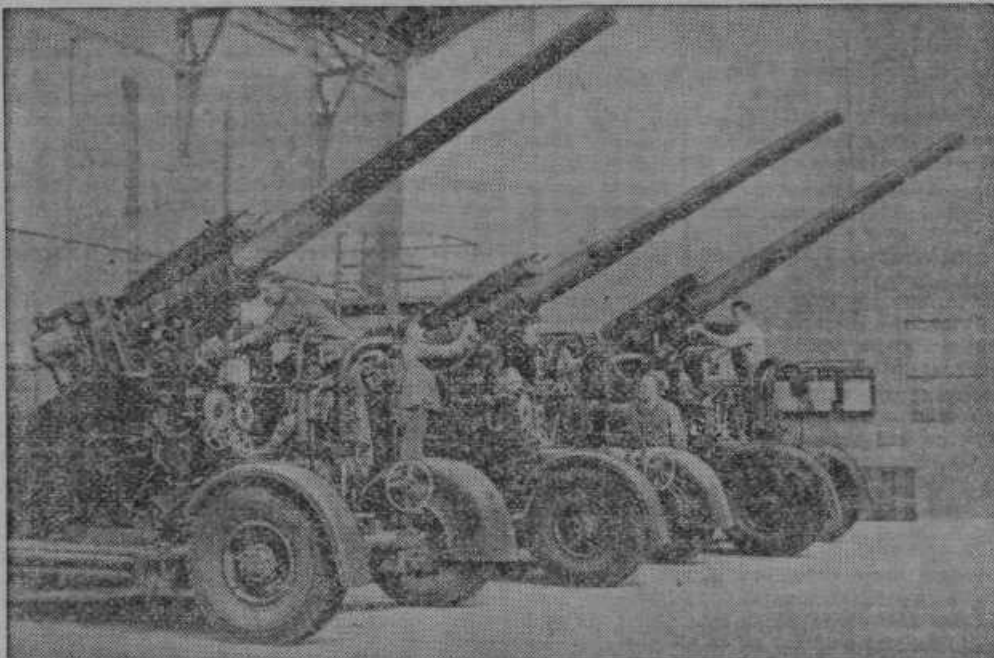
Za Gibraltarjem in Suezom so Dardanele najvažnejša točka v Sredozemlju. Gospodar Dardanel je obenem tudi gospodar Črnega morja. Konferenca v Montreuxu je dala to veljavno ožino, ki je bila vedno predmet sporov med velesilami, Turčiji. Toda že takrat se je

pojaviло zaradi tega nezadovoljstvo v angleški in italijanski admiraliteti. Kazalo je, da se bosta obe velesile spopadli pred Dardanelami in potegnili v boj tudi Turčijo in Grčijo. Poleg tega se je oglašila še sovjetska Rusija z zahtevo, da mora dobiti njena mornarica popolnoma prosto pot do Sredozemskega morja. Načelo Petra Velikega: »Mi ne zahtevamo zemlje, temveč vodo«, je ostalo tudi današnji sovjetski Rusiji.

Da je ostala Turčija po svetovni vojni z eno nogo tudi v Evropi, se mora zahvaliti samo dejstvu, da se velesile nikakor niso mogle spozumeti glede Dardanel. Pa saj se vendar ne morejo že dolga stoletja. V bojih proti Turkom so se vedno bale, da bi katera od njih izvojevala končno zmago in postala tako nekega dne lastnik tega ključa Evrope in Azije.

Zahteva Turčije

Lozanska konferenca leta 1923. je določila v Dardanelah demilitariziran pas, dolg 40 km.

Protiletalski topovi, ki jih uporablja angleška armada, morejo streljati 9600 metrov visoko. Torej bi mogli streljati čez najvišjo goro na svetu. Top odda na minuto 24 strelcev Je kalibra 9.7 cm.

Začutila je nepojmljiv strah. Zazdelo se ji je, da preži Asplet nanjo in ji zaradi tega grozi nevarnost.

V zbeganosti ni vedela, kaj naj stori. Le to je čutila, da potrebuje nekoga, ki jo bo branil. Spomnila se je na Erika. Skočila je k oknu in zaklicala njegovo ime.

Erik je slišal Marijin klic in je prihitel iz sobe.

»Gospodična Marija, tu sem!« je odgovoril glasno.

Ko je Marija slišala njegov glas, si je ogrnila ruto in hitela iz sobe.

Erik je stal pri vratih.

Marijino srce je takoj mirno in enakomerno utripalo. Sama sebe ni razumela. Zdelo se ji je, da je na varnem, na drugi strani pa je že obžalovala svojo prenašljivost.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal Erik, ko je videl njeno razburjenost.

»Erik, ali ste vi bili malo prej na ulici?«

»Večkrat sem bil na ulici,« je odgovoril mladenič.

»Nisem mogel spati in sem se sprehajal zunaj.«

Marija je potegnila z roko po čelu. Ni vedela, ali je žrtev kakega previda, ali bolne domišljije.

»Zelo sem razburjena,« je dejala. »Nisem računala na taka doživetja. To je bilo preveč zame.«

»Gotovo,« je odvrnil mladenič, ki je mislil, da je Marija govorila o streljanju v gostilni.

Medtem se je mesec spet priril izza oblakov. Erik je šele zdaj videl Marijin obraz.

kakovost francoske municije sabotaži delavstva v municijskih tovarnah. Pri tem opozarjajo, da je bilo v francoskih tovarnah okoli 30.000 komunističnih celic, ki so z vsemi silami sabotirale vojno produkcijo na vseh poljih. Levičarji pa zopet dolže desničarske lastnike industrijskih tovarn, da so uporabljali za izdelovanje municije in vsega vojnega materiala manjvredne ali celo ničvredne surovine.

Vlak rabil 7 let, da je prispel na cilj. Na postaji Porto Bolivar v Teksasu v Združenih ameriških državah, je bilo brati pred nekaj časa sledeče oznanilo: »Vlak, ki se je odpeljal 6. septembra iz Beaumonta, bo dospel po vsej priliki s sedemletno zamudo.« Zadeva, ki je podobna aprilski šali, je vendarle